

Jordbruksutskottets yttrande

1984/85:3 y

om gränsskyddet för trädgårdsnäringen och koncessioner beträffande fiskhandeln

Till skatteutskottet

Genom beslut den 5 februari 1985 har skatteutskottet berett jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig dels över motionerna 1984/85:1611, 1984/85:2791, 1984/85:1196 och 1984/85:2385 angående gränsskyddet för trädgårdsnäringen, dels motion 1984/85:1593 angående koncessioner beträffande fiskhandeln. Utskottet får med anledning härav anföra följande.

Gränsskyddet för trädgårdsnäringen

I tre av de remitterade motionerna framförs önskemål om vissa åtgärder i syfte att förbättra tullskyddet för den svenska trädgårdsnäringen. I motion 1196 av Bertil Danielsson m. fl. (m, c, fp) förordas en höjning av minimitul-len och en förlängning av tullperioden för lök. Stig Josefson m. fl. (c) framhåller behovet av en anpassning av viktullarna för trädgårdsprodukter till penningvärdets förändringar. Vidare förordas införandet av en kombinerad vikt- och värdetull för snittblommor och vitkål samt igångsättande av viss undersökning rörande EG:s subventioner i fråga om tomater och äpplen. En justering av gränsskyddet med hänsyn till penningvärdeförändringen begärs också i motion 2791 av Bertil Danielsson och Ingvar Eriksson (båda m).

Ett önskemål i motsatt riktning förs fram av Alf Wennerfors (m) som i motion 2385 föreslår att gränsskyddet ses över i syfte att slopa icke nödvändiga tullar och restriktioner på frukt- och grönsaksområdet. Till att börja med bör sådana tullar och restriktioner slopas, vilka inte kan motiveras näringspolitiskt eller samhällsekonomiskt.

Utskottet har vid upprepade tillfällen framhållit att det är angeläget att åtgärder vidtas för att slå vakt om den svenska trädgårdsnäringen och stärka dess internationella konkurrenskraft. Den i oktober 1982 företagna devalueringen av den svenska kronan med 16 % medförde en förstärkning av Sveriges relativa kostnadsläge och har bl. a. inneburit att förhållandena för den svenska trädgårdsnäringen under senare tid klart förbättrats. Utskottet vill emellertid understryka att det alltså är viktigt att regeringen och berörda myndigheter med uppmärksamhet följer utvecklingen på området och vidtar de åtgärder som kan befinnas erforderliga för att ytterligare stödja näringen. Såvitt gäller utskottets beredningsområde råder, som utskottet tidigare framhållit, allmän enighet om att näringen som hittills bör stödjas genom bl. a. forskning, rådgivning och finansiellt stöd.

Det bör erinras om att utskottet tidigare vid några tillfällen yttrat sig till skatteutskottet över motioner om trädgårdsnäringens gränsskydd och därvid framhållit angelägenheten av att man inom ramen för det handelspolitiska samarbetet tar till vara alla möjligheter att skydda den inhemska trädgårdsnäringen genom en lämplig anpassning av tullar m. m. Utskottet anförde förra året (JoU 1983/84:3 y) att utskottet bl. a. utgick från att behovet att anpassa viktullarnas värde till penningvärdeförändringar nogga uppmärksammades i nämnda sammanhang. Skatteutskottet delade jordbruksutskottets uppfattning härvidlag. Även om skatteutskottet fann anledning peka på vissa handelspolitiska problem och hanteringsmässiga och kontrollmässiga svårigheter i sammanhanget fann utskottet det motiverat att tillgripa åtgärder inom tullområdet för att värna om trädgårdsnäringen, t. ex. för att komma till rätta med besvärande lågprisimport med åtföljande marknadsstörningar. Den urholkning av tullskyddet som inflationen innebär medförde enligt utskottets uppfattning allvarliga konsekvenser för den svenska trädgårdsodlingen. Skatteutskottet instämde därför i motionärernas krav på en översyn av bestämmelserna om tullskydd för svensk trädgårdsodling.

Enligt vad jordbruksutskottet inhämtat har företrädare för jordbruksdepartementet och utrikesdepartementets handelsavdelning inom regeringskansliet påbörjat en undersökning av hithörande frågor i enlighet med riksdagsbeslutet. Enligt uppgifter som utskottet erhållit bl. a. i samband med en hearing med företrädare för de båda departementen är avsikten att resultatet av undersökningen skall kunna redovisas under det första halvåret i år med sikte på att en proposition i ämnet skall kunna behandlas instundande höst.

Det kan i detta sammanhang finnas anledning att nämna att 1983 års livsmedelskommitté i samband med nyligen genomförd översyn av livsmedelsförsörjningen bl. a. haft att beakta behovet av åtgärder för att förbättra folkhälsan. Kommittén har därvid redovisat vissa synpunkter på matkonsumtionen med hänsyn till folkhälsosynpunkter.

Även om livsmedelskommitténs uppdrag primärt tog sikte på jordbrukets produkter måste resultatet av kommitténs arbete bli av betydelse även för bedömningar av trädgårdsnäringens fortsatta utveckling.

I avvaktan på resultaten av pågående överväganden och med hänsyn till vad i det föregående i övrigt anförts anser utskottet att motionerna inte nu bör föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.

Ensidiga koncessioner beträffande fiskhandeln

Enligt motion 1593 av Jens Eriksson (m) bör Sverige återta de ensidiga koncessioner som lämnats EG för fisk och beredda fiskprodukter.

Utskottet får med anledning av motionen anföra följande.

Sverige åtog sig i samband med 1972 års EG-förhandlingar (vilka småningom ledde till att Danmark men icke Norge blev medlem av de

Europeiska gemenskaperna) att suspendera tullar och andra avgifter för bl. a. frysta fiskfiléer med ursprung i det utvidgade EG. Åtagandet skall ses mot bakgrund av att Danmark och Norge i egenskap av blivande medlemsländer i EG önskade behålla den tullfrihet som uppnåtts inom EFTA.

Sedermera har EG utan förvarning beslutat upphäva en år 1971 införd suspension av silltullen. Med anledning härav bemyndigade riksdagen regeringen våren 1983 att helt eller delvis återta de ensidiga koncessioner som lämnats EG på fiskvaruområdet.

Enligt vad utskottet inhämtat har regeringen ännu icke utnyttjat bemyndigandet att återta koncessionerna. Regeringen har i stället sökt förhandla sig fram till en bibehållen långsiktig tullfrihet för den traditionella sillexporten. Förhandlingarna har försvårats av EG:s egna omfattande problem inom fiskerinäringen. I praktiken har hittills endast förhållandevis små kvantiteter svensk sill tullbelagts. EG beslöt i december 1984 om en extra, kortfristig, tullfri importkvot om 10 000 ton sill. Denna kvot beräknas i stor utsträckning komma svenska fiskare till godo. Handelsministern har i ett interpellations-svar i riksdagen förklarat att ett sedan länge rådande dödläge i frågan om EG:s silltull brutits genom beslutet. Regeringen såg detta som en bekräftelse på att den svenska förhandlingsuppläggningsen varit riktig. Denna utveckling borde ses som ett första steg mot en långsiktig lösning av frågan. Fortsatta överläggningar med EG kommer enligt handelsministern att äga rum under våren 1985.

Regeringen och dess representanter har att med kraft hävda svenska intressen gentemot den stora handelspartnern EG. Utskottet utgår från att så sker och att regeringen tar till vara de möjligheter som erbjuds att förhandlingsvägen uppnå förbättrade villkor för den svenska fiskerinäringen när det gäller att avsätta produkter på den europeiska gemensamma marknaden. Det är i det sammanhanget man bör se riksdagens bemyndigande för regeringen att återta de ensidiga koncessioner som lämnats beträffande fiskvaror. Regeringen bör enligt utskottets mening kunna utnyttja denna möjlighet därest så befinns erforderligt i ett förhandlingsläge. Däremot bör riksdagen icke binda regeringens handlingsfrihet i detta avseende.

Skatteutskottet bör enligt utskottets mening avstyrka motionen.

Stockholm den 12 mars 1985

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Grethe Lundblad (s), Ove Karlsson (s), Gunnar Olsson (s), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Andersson (c), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp), Jan-Eric Virgin (m), Bengt Kronblad (s) och Paul Lestander (vpk).

Avvikande mening*Ensidiga koncessioner beträffande fiskhandeln*

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Jan-Eric Virgin (samtliga m) anför:

Vi konstaterar att sedan avtalet med EG ingicks 1972 har inga framsteg gjorts beträffande de ensidiga tullar som infördes på fisk och fiskprodukter. En näring som är så beroende av den europeiska marknaden som fisket har stora svårigheter att erhålla lönsamhet när exporten belastas med 15-procentiga tullar på fisk och 20-procentiga tullar på beredda produkter.

Vad som i stället inträffar är att EG nu är i färd med att avveckla de suspensioner för tullen på sill som inte är bundet i GATT-avtal. Vi konstaterar därför att läget, i stället för att förbättras, ytterligare försämrats för svenskt fiske och svensk beredningsindustri.

Sverige har, på samma sätt som EG suspenderat silltullarna, suspenderat tullar och andra avgifter för bl. a. för frysta fiskfiléer. Vi konstaterar att majoriteten accepterar att EG återtar sina suspensioner medan Sverige inte är berett att vidta liknande åtgärder för att uppnå likställighet, trots att riksdagen gett regeringen fullmakt härför.

Det är inte den bästa lösningen att möta varandra med tullar, men det är ännu mer oacceptabelt när tullarna ensidigt drabbar ett land.

I 13 år har svenskt fiske och beredningsindustri oförskyllt drabbats av den pålaga tullarna utgör, och i tre år har nu sillfisket och beredningsindustrin delvis drabbats av tullar. Samtidigt exporterar EG stora mängder fisk och fiskprodukter tullfritt till Sverige.

Vi anser därför att skatteutskottet bör tillstyrka motion 1593.